

Historie Plání

Náhorní planiny centrální Šumavy jsou světem dlouhých zim, mrazivých rán, mlh a bažin. Plocha ležící mezi Churáňovem, Hutskou horou, Horskou Kvildou, Kvildou a Novými Hutěmi je nenápadná – žádný vysoký vrchol, žádná atrakce, jen les a les a bažiny. Od pradávna se té krajině říká „**Pláně**“.

Středobodem Plání jsou Ranklov a Zlatá studna. Leží na plochých vyvýšeninách nad rozlehlými slatěmi – Mezilesní, Zhůreckou, Polcem a strmě klesajícím údolím Losenice.

Historii Plání začali psát hledači zlata, pravděpodobně ve 14. a 15. století. Na potocích se rýžovalo, snad se i kopaly křemenné žíly z povrchových výchozů skal. Tehdy také vznikla osada Hoidr (dnešní Zhůří) a názvy plochých vyvýšenin Haydberg nebo Haydlberg. Původní lesy byly pravděpodobně vypáleny. Už za husitských nepokojů v 15. století tady prospektorská činnost začala upadat a les se znovu vrátil na opuštěné sejpy. Protože už v té době leželo území na rozhraní panství velkozdíkovského, majetků města Kašperských Hor a Královácké rychty Stachy, nesměřoval sem dlouho žádný další kolonizační tlak. V 16. století se teprve rozvíjely Stachy ve své kotlině, mezi Stachy a Kvildou ležel rozlehlý les nazývaný Gross-Wald, téměř neprostupný. Až na přelomu 17. a 18. století se sem lidé vrátili a začali znovu opanovávat celé území. Pronikaly sem hlavně sklárny. Na konci 17. století vznikla Pockova Huť v místě dnešních Nových Hutí. První chalupy pronikly na Churáňov v roce 1734. Stará Huť u Vogelsangu byla postavena kolem 1760. Tehdy už stálo asi 8 chalup v místě zvaném Adler Wohnung Plani pod vrchem Hayd, v místě dnešní křižovatky na Pláních. Od Haydu nahoru se táhly rozlehlé lesy až k Mezilesní a Jezerní slati. Až v roce 1799 vznikla sklárna na Zlaté studni. V polovině 18. století se Zlaté studni říkalo „Zlaté mostky“ a nebyly tu ještě žádné chalupy.

V roce 1830 byla celá plochá krajina bývalého Hayd Bergu až k Mezilesní slati nazývána ChuranWald. A na cestě ze Zlaté studny k už stojícímu Ranklovu stála usedlost s názvem Klostermann. Kolonizátoři zakusovali své paseky do starých smrkových lesů s příměsí jedle a buku. Byly to lesy, které buď přečkaly zlatou horečku v 15. století, nebo vznikly náletem na opuštěné pozemky. Většinu z nich však noví osadníci během 19. století vykáceli.

Dnešní lesy pocházejí až z druhé poloviny 19. století, jsou v nich ale dodnes rozptýleny jednotlivé stromy či skupiny, které začaly růst na přelomu 18. a 19. století a jsou tak potomky lesů kácených se vznikem skláren a prvního většího novověkého osídlení Plání. Pařez nejstaršího smrku, který jsme zde našli, pochází z blízkosti Zlaté studny. Byl starý 228 let (*1781). Do roku 1840 rostl velmi pomalu pod krytem starých stromů, jejichž kmeny pravděpodobně v té době padly pro sklárnu. Jeho kmen měl tehdy tloušťku necelých 10 cm. Po vytěžení stromů, které jej utlačovaly, začal odrůstat velmi rychle. Nakonec, když smrk dosáhl věku 190 let, opět zpomalil svůj růst a v něm setrval do porážení kolem roku 2009. Sdělení obsažené v jeho letokruzích tak potvrzuje kontinuitu lesů v posledních třech stoletích, i skutečnost, že v lesích na Pláních dosud rostou potomci původních lesů.

Pavel Hubený